

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้รับผิดชอบ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

The Factors that Affect to Work Performance of Responsible Teachers for Student Helping
 System in the Basic School under The Office of Chanthaburi Primary Educational Service Area.

อำนาจ ชยางคานนท์ พรสวรรค์ ศิริศาดนันท์ และ อำนาจ บุญศรี
 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของบุคลากรกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และสร้างสมการพยากรณ์ความพึงพอใจของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ปีการศึกษา 2554 จำนวน 132 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติและแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของบุคลากรตามความคิดเห็นของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยด้านผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและชุมชน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ด้านผู้บริหาร และด้านครู ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 91.20 โดยนำมาเขียนสมการถดถอยในรูปแบบคะแนนดิบได้ดังนี้ $\hat{Y} = -0.35 + 0.49 (X_1) + 0.31 (X_2) + 0.29 (X_3)$ และเขียนสมการถดถอยในรูปแบบคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้ $\hat{Z} = 0.45Z_{x_3} + 0.29Z_{x_1} + 0.30Z_{x_2}$

คำสำคัญ : ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

Abstract

The purposes of this research were to study teachers' working performance satisfaction, effecting factors and relating factors towards teachers' working satisfaction for assistance student systems in schools under the Office of Chanthaburi Primary Educational Service Area classified by administrators, teachers, parents and community. The sample used in this research consisted of 132 teachers who were responsible for student assistance systems. The tool was a 5- rating scale questionnaire with reliability value at .98. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation coefficient, enter multiple regression analysis and stepwise multiple regression analysis.

The results were as follows : 1) Teachers' working for student assistance systems in schools under the Office of Chanthaburi Primary Educational Service Area overall was at a high level. 2) Teachers' working satisfaction was at a high level. 3) The affecting factors found were administrators, teachers, parents and community. They were positive and effected on the teachers' working.

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาไว้ว่า ต้องเป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 22 ยังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน โดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ทั้งนี้การจัดการกระบวนการเรียนต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ ใช้ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้อุบัติการณ์เป็น ทำเป็น ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลทุกฝ่ายในชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (กรมสุขภาพจิต 2544 : 11-12)

การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีคุณธรรมจริยธรรม และวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังโดยผ่านการศึกษา นั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการสนับสนุน ส่งเสริมผู้เรียนแล้ว การป้องกันและช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้น ถือเป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง เนื่องจากสภาพสังคมในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปมาก ส่งผลกระทบทั้งในเชิงบวกและเชิงลบต่อผู้คนในสังคม ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่างๆ ปัญหาครอบครัว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จึงมีนโยบายสำคัญที่จะต้องร่วมมือกับทุกฝ่ายทั้งในและนอกกระทรวงศึกษาธิการแก้ไขปัญหานี้ วิธีการหนึ่งคือการนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ มาเป็นระบบที่ช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามความมุ่งหวังดังกล่าว ต้องอาศัย ความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งมีครูเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่างๆ เพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546 : 1-4)

ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของครูที่ไม่ประสบความสำเร็จ ประกอบไปด้วยปัจจัยหลายอย่าง เช่น ครูต้องรับผิดชอบงานในหลายๆ ด้าน ปัญหาด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในองค์กร ปัญหาด้านสภาพการทำงาน และสิ่งอำนวยความสะดวก ปัญหาด้านการปรับตัว บุคลิกภาพ เงินเดือนที่

ไม่พอกับค่าครองชีพที่สูงขึ้น จำนวนนักเรียนในความรับผิดชอบมากเกินไป ไม่มีเวลาพอที่จะให้คำปรึกษา มีการเปลี่ยนแปลงครูทุกปีการศึกษาซึ่งขาดการติดตามที่ต่อเนื่อง ครูที่ปรึกษาไม่ได้สอนประจำในห้องเรียนนั้น และที่สำคัญยังมีครูที่ปรึกษาบางคนไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษา ไม่พอใจที่จะทำหน้าที่ของครูที่ปรึกษา ตลอดทั้งการขาดการนิเทศ ติดตามจากฝ่ายบริหาร รวมทั้งสภาพแวดล้อมอื่นๆ เช่น เกี่ยวกับระเบียบวินัยของนักเรียน ความเอาใจใส่ต่อการเรียน สภาพห้องเรียน จำนวนชั่วโมงที่สอน ปัญหาจากผู้ปกครอง และขาดการสนับสนุน ส่งเสริมด้านวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน ซึ่งสภาพเหล่านี้จะสร้างความกดดันให้กับบุคลากร อาจก่อให้เกิดปัญหาทางจิตใจ และเกิดความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงานขึ้น ดังนั้นการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจึงจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ เช่น บุคลากรที่มีคุณภาพ วัสดุ ครุภัณฑ์และงบประมาณที่เพียงพอ ตลอดจนการบริหารจัดการที่ดี ย่อมส่งผลให้การดำเนินการจัดการศึกษาสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ และปัจจัยที่มีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษามากที่สุดในโรงเรียน คือ บุคลากร

ในการบริหารองค์กร คนนับว่าเป็นปัจจัยหลักของการบริหารที่จะนำพาปัจจัยการบริหารอื่นๆ ไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร หากผู้บริหารต้องการให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานให้ได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งหนึ่งที่ผู้บริหารควรให้ความสนใจ ก็คือ ความพึงพอใจในงานของบุคลากร การปฏิบัติงานที่ผู้ปฏิบัติงานจะเกิดความรู้สึกพอใจและเต็มใจที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายได้ การปฏิบัติงานนั้นต้องตอบสนองความต้องการพื้นฐานของตนเอง หน่วยงานใดมีปัจจัยที่เป็นเครื่องจูงใจในการทำงานมาก บุคคลในหน่วยงานนั้นย่อมเกิดความพึงพอใจในการทำงานมาก เพราะการจูงใจในการทำงานนั้น จะช่วยโน้มน้าวจิตใจให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกผูกพันอยู่กับงาน อยากรทำงาน ทุ่มเหความสามารถเพื่องานและหน่วยงานมีความเต็มใจที่จะใช้พลังในการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย จากการศึกษาเอกสารงานวิจัย เพื่อค้นหาปัจจัยที่ น่าจะส่งผลกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน พบว่า ปัจจัยจูงใจและปัจจัยจำแนกตามทฤษฎีสองปัจจัยของเฮิร์ชเบิร์ก มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดคล้ายกับทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์เป็นอันมาก และมีปัจจัยส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตามอาชีพครู การได้รับการยอมรับนับถือจากผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานยังไม่เพียงพอ หากแต่จะต้องได้รับจากนักเรียน ผู้ปกครอง และบุคคลภายนอกอื่นๆ อีกด้วย จึงจะส่งผลต่อความพึงพอใจอย่างแท้จริง อีกทั้งแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ก็มีความสำคัญ เพราะแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นความปรารถนาที่จะได้รับความสำเร็จใน

กิจกรรมต่างๆ มีความต้องการเป็นผู้นำในการทำงานอย่างอิสระ มีความเพียรพยายามที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอันสูงเด่นที่ตั้งไว้ การที่คนจะมีความสุขในการทำงานและทำงานของเขาเองให้ดีที่สุดนั้น ปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง คือ การได้รับรู้ผลสำเร็จของการปฏิบัติงานว่าอยู่ในระดับใด การกำหนดจุดประสงค์ขององค์กรไว้อย่างชัดเจนย่อมทำให้ผู้ปฏิบัติงานมองเห็นจุดมุ่งหมายปลายทางร่วมกัน และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน อันจะก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการทำงานเป็นอย่างดี การได้รับมอบหมาย ให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการทำงานต่างๆ จะทำให้เกิดความรับผิดชอบในผลงานของตน ภายใต้การนิเทศโดยผู้บริหารและบุคลากรทุกคนในโรงเรียนร่วมมือกัน โดยใช้เทคนิควิธีการและกิจกรรมการนิเทศแบบต่างๆ เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น (ประพล ตรีการไทย, 2547 : 69)

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเป็นการส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ปัญหา เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่แข็งแกร่ง มีทักษะการดำรงชีวิตและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น จะต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลภายในและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งปัจจัยหลักที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ประกอบด้วยปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน (กรมสุขภาพจิต, 2544 : 12)

ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ในการบริหารงานต่างๆ ในโรงเรียนให้เกิดผลดีที่สุด อันจะส่งผลต่อไปยังนักเรียนในโรงเรียน จึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู และปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้นำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน กำหนดนโยบาย พิจารณาปรับปรุง การบริหารงานและวิธีปฏิบัติตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

2. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของบุคลากรกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ความพึงพอใจของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

ความสำคัญของการวิจัย

ทำให้ทราบข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนใช้สำหรับเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานในการพัฒนาหาแนวทางแก้ไข ปรับปรุง เพื่อยกระดับการปฏิบัติงานของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ปีการศึกษา 2554

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วยตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ การปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของบุคลากรตามความคิดเห็นของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้บริหาร ด้านครู ด้านผู้ปกครองและชุมชน ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ได้แก่ ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ปีการศึกษา 2554 จำนวน 197 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ได้แก่ ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ปีการศึกษา 2554 จำนวน 132 คน โดยการกำหนดขนาดจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 40) และเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของบุคลากรในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู และปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ส่งถึงผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยส่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์แบบสอบถามใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคำนวณค่าสถิติพื้นฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ดังนี้

1. วิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของบุคลากรตามความคิดเห็นของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของบุคลากรกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

4. วิเคราะห์การปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของบุคลากรที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression Analysis) และแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของบุคลากรตามความคิดเห็นของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน

2. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

3. ปัจจัยด้านผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและชุมชน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการสร้างสมการพยากรณ์ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน พบว่า ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ด้านผู้บริหาร และด้านครู ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 91.20 โดยนำมาเขียนสมการถดถอยในรูปแบบคะแนนดิบได้ดังนี้ $\hat{Y} = -0.35 + 0.49 (X_1) + 0.31 (X_2) + 0.29 (X_3)$ และเขียนสมการถดถอยในรูปแบบคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้ $\hat{Z} = 0.45Z_{x3} + 0.29Z_{x1} + 0.30Z_{x2}$ 1.

สรุปและอภิปรายผล

1. การปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของบุคลากรตามความคิดเห็นของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแล

ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีอำนาจการตัดสินใจสูงสุดในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน และนโยบายการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ทำให้ทุกโรงเรียนในสังกัดมีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรม ตระหนักถึงผลที่เกิดกับนักเรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ผู้บริหารยังได้ส่งเสริมให้บุคลากรในสังกัดมีส่วนร่วมในการรับรู้ กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน ทั้งส่งเสริม สนับสนุนในการอบรม ประชุม สัมมนา การศึกษาดูงาน ตลอดจนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจัง ชัดเจน ทำให้ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีรู้สึกที่ติดต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทยาแสงคำไพ (2551 : 133-139) ได้ศึกษาการพัฒนาครูด้านการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเสื่อโก้กวิทยาสรรค์ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาครูด้านการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเสื่อโก้กวิทยาสรรค์ โดยใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการนิเทศ กำกับ ติดตาม เป็นนวัตกรรมในการวิจัยตามกรอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้ครูมีความเข้าใจและสามารถดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้เป็นอย่างดี นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์มากขึ้น สามารถแก้ไขปัญหการเรียนรู้ของตนได้ นักเรียนมีระเบียบวินัย และมีความรับผิดชอบมากขึ้น สามารถยกระดับมาตรฐานการประกันคุณภาพระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและเป็นระบบมากยิ่งขึ้น

2. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเห็นความสำคัญ ตระหนัก และรู้สึกในทางบวกต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการณรงค์ให้จัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน กิจกรรมให้คำปรึกษาอย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน ตลอดจนครูผู้รับผิดชอบมีแนวทางในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 4) ได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตาม

กรอบการดำเนินงาน 5 ด้าน ดังนี้ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มช่วยเหลือ 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อทั้งภายในและภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เตรียมศักดิ์ อินอุเทน (2551 : 109-110) ได้ศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาภรณ์ นาคประวัตติ (2553 : 55-57) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเขตอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า มีแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้วยการไปเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคน ด้านการส่งเสริมนักเรียนโรงเรียนควรจัดงบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน กำหนดวัน เวลาในการจัดกิจกรรมให้ชัดเจนและเพียงพอ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ด้วยการประสานความร่วมมือกับทุกฝ่าย ด้านการส่งต่อนักเรียน ทุกฝ่ายในโรงเรียนต้องตระหนักถึงความจำเป็นในการแก้ปัญหานักเรียนร่วมกับครูที่ปรึกษา มีการติดตาม ประเมินผลการส่งต่อนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และด้านการคัดกรองนักเรียน ปรับปรุงเกณฑ์ในการคัดกรองนักเรียนให้ชัดเจนง่าย และสะดวกในการกรอกข้อมูล และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียน

3. ปัจจัยด้านผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและชุมชน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี มีการกำหนดนโยบาย แผนการดำเนินงาน กรอบ และทิศทางในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจน เน้นการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ซึ่งครูผู้รับผิดชอบมีหน้าที่ในการนำแผนนโยบาย แผนการดำเนินงาน ไปปฏิบัติอย่างเคร่งครัด โดยอาศัยความร่วมมือจากเพื่อนครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้โรงเรียนยังได้จัดกิจกรรมโดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม มีการประชุมวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ทำให้ครูและผู้ปกครองได้

แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ร่วมรับรู้ปัญหาของนักเรียน ตลอดจนร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหา และช่วยกันสอดส่องดูแลพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนเมื่อนักเรียนอยู่ที่บ้านหรือในชุมชน ส่งผลให้สามารถช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาได้อย่างทันทั่วทั้งที่และมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้ปกครองและชุมชนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนั้นครูผู้รับผิดชอบจึงมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับกรมสุขภาพจิต (2544 : 3) ได้เสนอปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพและความต้องการของครูที่ปรึกษาตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ประการ ดังนี้ 1) ผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนทุกฝ่าย ตระหนักถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงานหรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ 2) ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนักในความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน และมีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน 3) คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะ ต้องมีระบบประสานงานอย่างใกล้ชิดและมีการประชุมในแต่ละคณะอย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด 4) ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักสำคัญในการดำเนินงาน โดยต้องได้รับความร่วมมือจากครูทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนต่าง ๆ จากโรงเรียน และ 5) การอบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูลความรู้แก่ครูที่ปรึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่เอื้อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะเรื่องทักษะการปรึกษาเบื้องต้นและแนวทางการแก้ปัญหาต่างๆ ของนักเรียน ซึ่งโรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

4. ผลการสร้างสมการพยากรณ์ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชนด้านผู้บริหาร และด้านครู ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 91.20 โดยนำมาเขียนสมการถดถอยในรูปแบบคะแนนดิบได้ดังนี้ $\hat{Y} = -0.35 + 0.49 (X_3) + 0.31 (X_1) + 0.29 (X_2)$ และเขียนสมการถดถอยในรูปแบบคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้ $\hat{Z} = 0.45Z_{x_3} + 0.29Z_{x_1} + 0.30Z_{x_2}$ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีความหลากหลายซับซ้อน ซึ่งการดำเนินงานบางอย่างครูผู้รับผิดชอบไม่สามารถ

ปฏิบัติเพียงคนเดียวได้ ดังนั้นงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงต้องมีการทำงานเป็นทีม มีการประสานงาน และอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับแนวนโยบายในการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 : 13) ได้กล่าวไว้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีดี เปรมภูษิตานนท์ (2552 : 85-88) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ด้านปัจจัยความสัมพันธ์ (X_4) สามารถพยากรณ์ผลการปฏิบัติงานของครูตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ โดยการสร้างสมการพยากรณ์ดังนี้ $\hat{Y} = 1.251 + .674 (X_4)$

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ปัจจัยด้านผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและชุมชน เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนั้นผู้บริหารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม สนับสนุน ปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัย ทั้งนี้เพื่อพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนต่อไป
2. โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม
3. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนครูทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อให้ครูได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และเป็นการสร้างเครือข่ายในการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือ

นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดจันทบุรี ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในจังหวัดจันทบุรีให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. ควรศึกษารูปแบบการสร้างเครือข่ายการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เพื่อเป็นแนวทางสำหรับโรงเรียนในการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

3. ควรศึกษาความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ทั้งนี้เพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต. (2544). คู่มือครูที่ปรึกษาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ : กรมฯ.

จุฑาภรณ์ นาคประวัติ. (2553). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเขตอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

เตรียมศักดิ์ อินอุเทน. (2551). ประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สกลนคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ประพล ตระการไทย. (2547). การพัฒนาการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนนารีอนุกุล อำเภอเมืองจังหวัดอุบลราชธานี. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ปรีดี เปรมภูษิตานนท์. (2552). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

วิทยา แสงคำไพ. (2551). การพัฒนาครูด้านการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเสื่อโกก วิทยาสรรค์ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). คู่มือครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคมเส้นทางสู่ครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

_____. (2547). การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

_____. (2552). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หลักการแนวคิด และทิศทางการดำเนินงาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.